Samhällsbyggnads-nämnden

Stadsrevisionen. Borås

Revisionsredogörelse

2020

Första revisorsgruppen

Kommunfullmäktige
Borås Stad

Revisionsberättelse för för Samhälls-byggnadsnämnden år 2020

Vi har granskat Samhällsbyggnadsnämndens verksamhet och årsredovisning 2020. Granskningen har utförts enligt god revisionssed i kommunal verksamhet och med den inriktning och omfattning som behövs för att ge en rimlig grund för bedömning. Till revisionsberättelsen bifogas vår revisionsredogörelse som utgör en sammanfattning av granskningen.

När det gäller nämndens följsamhet mot Kommunfullmäktiges budgetbeslut konstaterar vi att målvärdena för en av de fyra indikatorer som Kommunfullmäktige har fastställt inte är uppnådda.

Stadsrevisionen har genomfört en uppföljande granskning av samhällsplanering och bostadsbyggande i Borås Stad. Uppföljningen visar att Borås Stad genomfört en rad åtgärder inom området sedan granskningen 2017 och att området delvis utvecklats i positiv riktning. Stadsrevisionens sammanfattande bedömning är att de brister som avsåg styrning, styrande dokument, samverkan och samordning delvis är åtgärdade. Ytterligare arbete bedöms nödvändigt i dessa delar bl.a. avseende strategi, inriktning och prioritering gällande mark-, trafik- och parkeringsfrågor. Även styrning, samverkan och samordning bedöms behöva utvecklas ytterligare. En fortsatt utveckling enligt ovanstående bedöms som nödvändig om Kommunfullmäktiges mål och behovsbedömning inom området ska kunna uppnås/tillgodoses på kort och lång sikt.

Vi bedömer att Samhällsbyggnadsnämndens verksamhet har bedrivits på ett ändamålsenligt och ur ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vi noterar att nämnden inte har upprättat någon åtgärdsplan för att komma till rätta med underskottet i enlighet med Kommunfullmäktiges budgetbeslut. Den interna kontrollen bedöms som tillräcklig.

Vi tillstyrker att Samhällsbyggnadsnämnden beviljas ansvarsfrihet för år 2020.

BORÅS 2021-03-22

Bill Johansson Ordförande	Nils-Gunnar Blanc Vice ordförande	Lennart Gabre
Bo-Lennart Bäcklund	Thomas Gustafsson	Fredrik Brandberg

Revisionsredogörelse

I Stadsrevisionens årliga granskning prövas om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt och om den interna kontrollen som görs inom nämnden är tillräcklig.

Stadsrevisionen lämnar en revisionsberättelse som grund för Kommunfullmäktiges ansvarsprövning. Ställningstaganden i revisionsberättelsen utgår från en samlad bedömning av all den granskning av nämndens verksamhet som har genomförts under året.

I nedanstående revisionsredogörelse sammanfattas resultat från granskning av årsredovisning, specifika bevakningsområden, fördjupade granskningar och intern kontroll. Granskningen av årsredovisning och intern kontroll är i huvudsak analytisk. Fördjupade granskningar innehåller i förekommande fall substansgranskning/granskning av ändamålsenlighet i vilken Stadsrevisionen kan verifiera måluppfyllelse.

Ekonomiskt och verksamhetsmässigt resultat

Nämnden redovisar ett underskott på 3 150 tkr jämfört med budget. Stadsrevisionen noterar att bufferten är upprättad i enlighet med instruktioner i Kommunfullmäktiges budget. Nämnden har inte upprättat någon åtgärdsplan med anledning av underskottet. Bufferten har använts för att täcka underskotten på den förvaltningsgemensamma avdelningen.

Resultaträkningen stämmer gentemot avstämning med ekonomisystemet. Nedan redovisas de större budgetavvikelserna.

Verksamhetens budgetram

- Den negativa budgetavvikelsen kan till stor del förklaras av ett underskott på den förvaltningsgemensamma avdelningen som redovisar ett underskott på 1 367 tkr. De förvaltningsgemensamma projekt som genomförts inom ramen för digitaliseringssatsningen, till exempel förstudie till stadsbyggnadsappen och utrustning till sammanträdesrummen för digitala möten.
- Plan- och bygglovsavdelningen redovisar högre intäkter än budgeterat vilket beror på fler byggsanktionsavgifter och att planenheten fokuserat på externa exploatörsplaner, vilka i större utsträckning kan faktureras. Kostnaderna för material, tjänster och personalkostnader är högre än budgeterat.
- Otydligheter i instruktionerna till plan- och bygglovstaxan har gjort att förvaltningen för sju bygglovsärenden tagit ut för hög planavgift. Samtliga gäller stora byggnader med bruttoarea större än 10 000 kvm och under perioden 2013–2020. Alla avgifter har betalats tillbaka, totalt ca 4 000 tkr. Återbetalningen har bokförts som en kostnad för de ärenden som gäller 2013–2019 medan den avgift som gäller 2020 dragits av från intäkterna.
- Geodataavdelningen redovisar högre material- och tjänstekostnader än budgeterat, ca 3 000 tkr. Nämnden fick lov att under 2020 använda 1 800 tkr av det ackumulerade resultatet till engångssatsningar inom digitalisering. Avdelningen har använt 600 tkr av dessa för införandet av det nya kartsystemet.

Kommunfullmäktiges indikatorer med målvärden

Nämnden redovisar måluppfyllelsen i förhållande till Kommunfullmäktiges indikatorer enligt nedanstående.

0 1 3 0 av 4 Kommunmfullmäktiges indikatorer

Nämnden har inte uppnått målvärdena för en av de fyra indikatorerna som Kommunfullmäktige har fastställt. Indikatorn som inte har uppnåtts är:

- **Andel om ansökningarna om bygglov med fullständiga handlingar som fått beslut senast efter 8 veckor efter ansökan, %.**
  Avseende 2020 var målvärdet för indikatorn 98 %. Samhällsbyggnadsnämnden redovisar ett utfall för året om 96 %. Indikatorn har försämrats lite i förhållande till föregående års utfall. Antalet bygglov och förhandsbesked var rekordhögt. Nämndens arbete med att förkorta handläggningstiderna pågår fortlöpande. Ett flertal ändringar i rutiner och arbetssätt har medfört att handläggningstiden kortats ned under senare år. Bland annat följs samtliga pågående ärenden upp varje vecka och flera manuella moment i den interna hanteringen har tagits bort. Enklare bygglovsärenden urskiljs vid registreringen för att kunna hanteras med så kort handläggningstid som möjligt. Medianvärdet för handläggning av komplett ansökan låg på tre veckor 2020 trots att antalet ärenden ökat jämfört med 2016–2019.

Nämndens indikatorer med målvärden

Nämnden har antagit egna indikatorer med målvärden vilket är i linje med Stadens styr- och ledningssystem. Nämnden redovisar måluppfyllelsen i förhållande till nämndens indikatorer enligt nedanstående.

0 3 5 1 av 9 nämndens indikatorer

Kommunfullmäktiges uppdrag

Nämnden har avseende 2020 fått ett uppdrag från Kommunfullmäktiges budgetbeslut, uppdraget är genomfört.

0 0 1 0 av 1 uppdrag

Nämndens uppdrag

Nämnden har avseende 2020 gett fyra uppdrag till förvaltningen, av dessa är tre uppdrag inte genomförda.

0 3 1 0 av 4 nämndens uppdrag

Konsekvenser av coronaviruset

Samhällsbyggnadsnämndens verksamhet har till största delen kunnat bedrivas utan att leveransförmågan har påverkats. Anpassningar har gjorts för att största möjliga utsträckning minska risken för smittspridning. Kostnader på ca 500 tkr har uppstått i samband med att anpassa verksamheten till distansarbete i form av inköp av, till exempel, nödvändig utrustning för digitala möten och utökning av mobildata.

Specifika bevakningsområden

Stadsrevisionen har särskilt bevakat nedanstående område.

Kommunfullmäktiges samarbetsuppdrag om samhällsbyggnadsprocessen

I samband med Kommunfullmäktiges beslut till ny nämndorganisation (KF 2016-03-17) fick Samhällsbyggnadsnämnden ett särskilt samarbetsuppdrag avseende samhällsbyggnadsprocessen. Samarbetsuppdraget syftar till att stärka helhetssynen och att få nämnder och styrelser att tydligare se sin del i helheten. Samverkan och samarbete ska bidra till ökad måluppfyllelse med utgångspunkt i vad som är ”det bästa” för kommuninvånaren. Det övergripande målet för samarbetsuppdraget har varit att skapa en gemensam målbild kopplat till samhällsbyggnadsprocessen med ett strategiskt fokus i ett fem- till tioårsperspektiv eller längre.

Under 2020 har det nya arbetssättet strukturskisser införts i samhällsbyggnadsprocessen, efter samråd i form av presidieöverläggning i maj mellan Samhällsbyggnadsnämnden och Kommunstyrelsen och efter beslut av berörda förvaltningschefer. Strukturskisserna syftar till att skapa strategisk samsyn på nivån mellan översiktsplan och detaljplanering om hur Borås kan vidareutvecklas utifrån de strategiska intentioner som uttrycks i översiktsplanen och utbyggnadsstrategin. Bland de frågor som blir aktuella i strukturskissarbetet finns exempelvis trafikplanering och –investeringar, mark, klimatanpassning och lokalplanering. Strukturskisserna kommer även framarbetas och förankras med hjälp av regelbundna presidieöverläggningar mellan de ingående nämnderna och som kvittens tillbaka till Kommunstyrelsen från de samhällsbyggande nämnderna på hur översiktsplanens intentioner tolkas och kan förverkligas.

Den första presidieöverläggningen för strukturskiss Borås Norr genomfördes i december 2020 och fler är inplanerade kvartalsvis framöver. Arbetssättet blir ett systematiskt sätt att leverera gentemot Samhällsbyggnadsnämndens samarbetsuppdrag avseende samhällsbyggnadsprocessen. Förvaltningscheferna inom samhällsbyggnadsprocessen har under 2020 även beslutat om att gemensamt processkartlägga samhällsbyggnadsprocessen för att uppnå en mer effektiv samverkan och leverans gentemot boråsarna utifrån de politiska ambitionerna för stadens utveckling. Utöver detta pågår även ett förvaltningsöverskridande arbete med att ta fram en gemensam kommunikationsplanering för samhällsbyggnadsprocessen, i syfte att skapa en mer sammanhängande, tidigare och tydligare kommunikation gentemot såväl allmänhet som näringsliv i staden.

Fördjupade granskningar

Med utgångspunkt från risk- och väsentlighetsanalysen har fördjupade granskningar genomförts under året. Nedan redovisas sammanfattningen av den fördjupade granskningen.

Uppföljande granskning av samhällsplanering och bostadsbyggande i Borås Stad

Stadsrevisionen har genomfört en uppföljande granskning av samhällsplanering och bostadsbyggande i Borås Stad. Uppföljningens övergripande syfte är att följa upp granskningsresultaten från 2017 års granskning och genomföra en nulägesanalys av hur arbetet inom området ser ut 2020 i Borås Stad.

Granskningen visar att skillnaden mellan Borås Stad och jämförbara kommuner när det gäller nyproducerade bostäder har fortsatt öka sedan granskningen 2017. Jämförelserna indikerar att bostadssituationen i Borås blir allt mer problematisk då befolkningsökningen är relativt högre i kommunen än tillskottet av bostäder.

Uppföljningen visar att Borås Stad genomfört en rad åtgärder inom området sedan granskningen 2017 och att området delvis utvecklats i positiv riktning. Stadsrevisionens sammanfattande bedömning är att de brister som avsåg styrning, styrande dokument, samverkan och samordning delvis är åtgärdade. Ytterligare arbete bedöms nödvändigt i dessa delar bl.a. avseende strategi, inriktning och prioritering gällande mark-, trafik- och parkeringsfrågor. Även styrning, samverkan och samordning bedöms behöva utvecklas ytterligare. En fortsatt utveckling enligt ovanstående bedöms som nödvändig om Kommunfullmäktiges mål och behovsbedömning inom området ska kunna uppnås/tillgodoses på kort och lång sikt.

Stadsrevisionen noterar att arbete med att utveckla kommunens arbete inom området pågår i Kommunstyrelsen och berörda nämnder och styrelser. I granskningen framkommer att Borås under de senaste åren blivit mer attraktivt för företag som vill bygga bostäder. Detta tillsammans med den jämförelsevis låga bostadsproduktionen i Borås understryker i Stadsrevisionens mening vikten av ett ändamålsenligt arbete i Borås Stad när det gäller att skapa förutsättningar för bostadsproduktion.

Intern kontroll

Nämnderna och Kommunstyrelsen har ansvar för den interna kontrollen och ska genomföra riskanalyser, upprätta planer för och genomföra uppföljning av den interna kontrollen. Nämnden ska även anta egna regler och anvisningar för intern kontroll. Stadsrevisionen noterar att uppföljning och kontroll av kärnverksamhet och administrativa processer i förekommande fall också genomförs inom ramen för kvalitetssystem.

Nämnden har antagit regler och anvisningar för intern kontroll. Nämnden har genomfört en egen riskanalys, som identifierade 27 risker. Planen för intern kontroll omfattade 17 kontrollmoment. Samtliga kontrollmoment är avrapporterade till nämnden den 24 februari 2021. Uppföljningen av den interna kontrollen innehåller kortfattade analyser och åtgärder.

Presidiemöte

Presidiemöte genomfördes 15 oktober 2020 med Samhällsbyggnadsnämndens presidium, bevakningsansvariga förtroendevalda revisorer, yrkesrevisorer vid Stadsrevisionen och förvaltningsledning.

Sammanfattande bedömning

I granskningen av nämndens årsredovisning utgår bedömningarna från följsamhet mot Kommunfullmäktiges budgetbeslut och eventuella beslut om nämndspecifika mål. Nämndens interna kontroll bedöms utifrån riskanalys, plan och uppföljning av intern kontroll. I den sammanfattande bedömningen ingår också granskningsresultat från granskning av bevakningsområden och de fördjupade granskningar som har varit riktade mot nämnden avseende år 2020.

Nämnden gör med utgångspunkt från årsredovisningen en egen bedömning av hur nära man ligger att uppnå målvärden respektive i vilken utsträckning man har genomfört uppdrag riktade till nämnden.

Stadsrevisionens bedömning grundar sig på helt uppnådda målvärden och helt genomförda uppdrag, eftersom ofullständigt uppnådda mål inte kan bedömas med revisionell säkerhet. Det är samtidigt väsentligt att den enskilda nämnden analyserar och ger rimliga förklaringar till varför man inte uppnår mål respektive inte fullt ut har genomfört uppdrag.

Samhällsbyggnadsnämnden har under året inte uppnått målvärdena för en av fyra indikatorer. Nämnden har under året vidtagit åtgärder i syfte att nå målen för Kommunfullmäktiges indikatorer. Ett uppdrag från Kommunfullmäktige är uppnått.

Stadsrevisionen noterar att nämnden har antagit egna uppdrag och indikatorer med målvärden.

Det ekonomiska resultatet för nämnden visar på ett underskott mot budget på 3 150 tkr. Stadsrevisionen bedömer att godtagbara förklaringar till underskottet redovisas i årsredovisningen. Stadsrevisionen noterar att nämnden inte har upprättat en åtgärdsplan för att komma till rätta med underskottet i enlighet med Kommunfullmäktiges budgetbeslut.

Stadsrevisionen har genomfört en uppföljande granskning av samhällsplanering och bostadsbyggande i Borås Stad. Uppföljningen visar att Borås Stad genomfört en rad åtgärder inom området sedan granskningen 2017 och att området delvis utvecklats i positiv riktning. Stadsrevisionens sammanfattande bedömning är att de brister som avsåg styrning, styrande dokument, samverkan och samordning delvis är åtgärdade. Ytterligare arbete bedöms nödvändigt i dessa delar bl.a. avseende strategi, inriktning och prioritering gällande mark-, trafik- och parkeringsfrågor. Även styrning, samverkan och samordning bedöms behöva utvecklas ytterligare. En fortsatt utveckling enligt ovanstående bedöms som nödvändig om Kommunfullmäktiges mål och behovsbedömning inom området ska kunna uppnås/tillgodoses på kort och lång sikt.

Nämnden har antagit regler och anvisningar för intern kontroll. Nämnden har genomfört en egen riskanalys. I riskanalysen har det identifierats och värderats risker avseende verksamhetsprocesser och ekonomiska kontrollmoment. Nämnden har genomfört samtliga kontrollmoment. Nämndens uppföljning av den interna kontrollen innehåller analyser och åtgärder.

Stadsrevisionens sammantagna bedömning är att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och ur ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Stadsrevisionen noterar att nämnden inte har upprättat någon åtgärdsplan för att komma till rätta med underskottet i enlighet med Kommunfullmäktiges budgetbeslut. Den interna kontrollen bedöms som tillräcklig.

BORÅS STAD

STADSREVISIONEN

Besöksadress Sturegatan 42 **Postadress** 501 80 Borås
Telefon 033-35 71 56 **E-post** revisionskontoret@boras.se
Webbplats boras.se/stadsrevisionen